ADRAN 22

22. Polisi “Canu’r Gloch”

22.1 Cwestiynau Cyffredin

Beth yw “Canu’r Gloch”?

“Canu’r gloch” yw pan fydd gweithiwr, contractwr neu gyflenwr yn rhannu pryder difrifol am gamymarfer, ymddygiad amhriodol neu weithgarwch anghyfreithlon o fewn y Cyngor.

Pam mae’r polisi hwn yn bodoli?

Mae’r polisi’n rhoi ffordd ddiogel i bobl siarad allan os oes ganddynt bryderon difrifol. Mae’n helpu i warchod safonau’r Cyngor ac i sicrhau bod gweithredoedd amhriodol yn cael eu hatal.

Beth allaf godi pryder amdano?

Gellir codi pryder am unrhyw beth o fudd i’r cyhoedd, megis:

- twyll neu gamddefnyddio arian cyhoeddus
- camdriniaeth neu esgeulustod tuag at gwsmeriaid neu gleientiaid
- llygredigaeth neu gamddefnyddio awdurdod
- perygl i iechyd a diogelwch
- cuddio gwybodaeth bwysig neu gamymarfer
- aflonyddu rhywiol

Pwy all “ganu’r gloch”?

Gall unrhyw weithiwr, contractwr, cyflenwr, gwirfoddolwr neu ymgynghorydd sy’n gweithio i’r Cyngor wneud hynny. A fydd fy enw’n cael ei gadw’n gyfrinachol? Bydd, lle bo hynny’n bosibl. Ni ddatgelir eich enw heb eich caniatâd oni bai bod angen cyfreithiol i wneud hynny (e.e. mewn achos llys).

Beth os nad wyf am roi fy enw?

Gallwch wneud datgeliad dienw, ond gall fod yn anoddach ymchwilio i’r mater os na ellir cysylltu â chi am fanylion pellach. A fyddaf yn cael fy amddiffyn rhag dial neu erlid? Byddwch. Mae’r gyfraith (Deddf Dadlennu Buddiant Cyhoeddus 1998) yn eich amddiffyn rhag unrhyw fath o gosb, aflonyddu neu driniaeth annheg os ydych yn codi pryder dilys.

Pwy ddylwn i gysylltu â nhw i rannu pryder?

Mae sawl llwybr gwahanol ar gyfer rhannu pryder, gwelir cymal 22.6 yn y ddogfen hon ar gyfer fwy o wybodaeth.

Beth fydd yn digwydd ar ôl i mi godi pryder?

Bydd y Cyngor yn cadarnhau derbyn eich pryder, yn cymryd camau i ymateb i'r datgeliad gan gynnwys cychwyn ymchwiliadau ffurfiol ac yn rhoi gwybod i chi am y canlyniad lle bo hynny'n bosibl. Mae natur unrhyw ymchwiliad am amrywio yn dibynnu ar y datgeliad.

Nid wyf yn gweithio i'r Cyngor, a allaf godi pryder?

Mae'r polisi hwn yn berthnasol i weithwyr y Cyngor. Er hynny, mae'r Cyngor yn cydnabod y gall pobl nad ydynt yn gweithio i'r awdurdod lleol dymuno codi pryder. Ceir nodyn canllaw ar ddiwedd y polisi, sydd yn esbonio sut y gall unigolion nad ydynt yn weithwyr y Cyngor godi pryder ac â phwy y dylent gysylltu.

22.2 Ble gallaf gael cyngor neu gymorth?

Mae cymorth ar gael trwy eich Undeb Llafur neu'r elusen Protect (www.protect-advice.org.uk), sy'n cynnig cyngor cyfrinachol i unigolion sy'n canu'r gloch.

Datganiad Polisi

22.2.1 Mae Cyngor Gwynedd wedi ymrwymo i ddarparu gwasanaethau o safon uchel i bobl Gwynedd ac mae'n ddibynnol ar safon y staff a'r rheolwyr trwy'r awdurdod i wneud hyn. Yn achos camymarfer neu drosedd ddifrifol, mae'n hollbwysig dwyn y gweithgareddau hyn i'r golwg a'u datrys cyn gynted â phosibl er mwyn gwarchod safonau uchel y Cyngor a chynnal hyder y cyhoedd. Mae'r Cyngor felly yn hyrwyddo'r safonau uchaf posibl o ran bod yn agored, yn onest ac yn atebol.

22.2.2 Lluniwyd y Polisi Datgelu i agor ffordd ddiogel a dibynadwy i weithwyr sôn am bryderon, heb ofni y bydd rhywun yn dial arnynt, yn gwahaniaethu yn eu herbyn neu yn creu anfantais iddynt yn sgil hynny. Nid fydd Cyngor Gwynedd yn goddef aflonyddu neu erlid unigolyn sy'n sôn am bryder dilys.

22.2.3 Mae'r polisi yn annog gweithwyr i weithredu'n gyfrifol er mwyn gwarchod enw da'r Cyngor a chynnal hyder y cyhoedd. Disgwylir i unigolion ddod ymlaen a sôn am bryderon difrifol sydd ganddynt ynghylch camymarfer.

22.2.4 Bwriad y polisi yw annog a galluogi gweithwyr i rannu pryderon difrifol o fewn y Cyngor yn hytrach na dewis ceisio datrys pethau yn allanol.

22.2.5 Bydd Cyngor Gwynedd yn ymateb yn gyflym ac yn drwyadl i bryderon y sonnir amdanynt dan y polisi hwn, ac yn gweithredu mewn ffordd gyfrifol a phositif i sicrhau nad yw camymarfer yn cael parhau.

22.2.6 Mae'r polisi hwn wedi'i ddatblygu ynghyd â'r daflen sy'n rhoi gwybodaeth a chyngor i weithwyr, yn ogystal â'r canllawiau i reolwyr ar sut i ymateb i bryderon y sonnir amdanynt. Gellir cael copïau o'r dogfennau hyn oddi wrth yr Adran Gwasanaethau Gorfforaethol.

22.3 I bwy mae'r polisi'n berthnasol?

22.3.1 Mae'r polisi hwn yn berthnasol i holl staff y Cyngor a chontractwyr sy'n gweneud gwaith i'r Cyngor ar eiddo'r Cyngor megis gweithwyr Atodiad 1 asiantaeth neu adeiladwyr; cyflenwyr a'r rheini sy'n darparu gwasanaethau dan gontract gyda'r Cyngor mewn eiddo megis cartrefi gofal.

22.4 Amcanion

22.4.1 Mae'r polisi yn ceisio

- annog gweithwyr sy'n bryderus ynghylch camymarfer i deimlo'n ddigon hyderus i ddod ymlaen a rhannu eu pryderon
- sicrhau bod gweithwyr yn deall beth yw eu cyfrifoldeb o ran sôn am gamymarfer
- creu ffyrdd dibynadwy iddynt sôn am bryderon a chael gwybod yn llawn beth ddigwyddodd wedyn
- sicrhau bod gweithwyr sy'n rhannu pryder yn cael gwybod beth oedd canlyniad y mater, a hefyd eu bod yn gwybod sut i fynd â'r mater ymhellach os nad ydynt yn fodlon gydag ymateb y Cyngor
- rhoi sicrwydd y bydd gweithwyr sy'n sôn am bryder dilys sydd ganddynt yn cael eu hamddiffyn rhag unrhyw ddial neu erlid posibl.

22.4.2 Er mwyn gwneud hyn bydd y Cyngor yn:

- Hyrwyddo'r polisi hwn a'r canllawiau perthnasol ar gyfer gweithwyr a rheolwyr mor eang â phosibl i sicrhau bod pobl yn ymwybodol o'i fodolaeth, ei sgôp a'i amcanion.
- Cynnwys y Polisi Datgelu fel rhan hanfodol o'r broses gyflwyno i weithwyr newydd.
- Hyrwyddo'r egwyddorion o fod yn agored ac yn atebol yn y man gwaith.
- Rhoi hyfforddiant i reolwyr llinell ar sut i ymdrin â phryderon a rennir dan y polisi hwn, cefnogi pobl sy'n ymwneud ag achosion o ddatgelu a Deddf Dadlennu Buddiant Cyhoeddus 1998 a chefndir cyfreithiol 'datgelu'.
- Sicrhau bod pob cwyn yn cael ei thrin yn ddifrifol a sensitif a'i bod yn cael ei hymchwilio'n drwyadl.
- Cymryd camau i amddiffyn unigolion sy'n rhannu pryderon dan y polisi hwn rhag unrhyw ddial neu erlid.
- Ceisio datrys y mater yn y lle cyntaf o fewn y Cyngor.

22.5 Sgôp

22.5.1 Ar gyfer pryderon yn ymwneud â sefyllfaoedd lle mae budd eraill neu fudd y Cyngor ei hun mewn perygl y bwriedir y polisi yn bennaf. Dylai gweithwyr ddefnyddio'r polisi hwn os ydynt yn rhesymol amau bod yna gamymarfer neu drosedd wedi cymryd lle, ar fin digwydd neu efallai am ddigwydd.

22.5.2 At ddibenion y polisi hwn, mae 'datgeliad cymwys' yn golygu unrhyw wybodaeth a ddatgelir gan weithiwr y mae'n credu'n onest ac yn rhesymol ei bod yn dangos camymarfer neu gamwedd o'r math a restrir yn adran 22.5.3. Mae 'datgeliad diogel' yn golygu datgeliad a wneir yn unol â'r gofynion cyfreithiol yn y Ddeddf Dadlennu Buddiant Cyhoeddus 1998, fel bod yr unigolyn yn cael yr amddiffyniadau statudol.

22.5.3 Gall cwynion fod ynghylch rhywbeth y credir ei fod o fudd i'r cyhoedd gan gynnwys rhywbeth

- Sydd yn anghyfreithlon, yn dwyllodrus neu yn lygredigaeth;
- Sydd yn gyfystyr â chamweinyddu fel a ddiffinnir gan yr Ombwdsmon Llywodraeth Leol. Mae Camweinyddu yn cwmpasu, er enghraifft, oedi di-gyfiawnder, methiant i ddilyn rheolau'r awdurdod neu'r gyfraith, rhagfarn, defnyddio ystyriaethau amhriodol, rhoi gwybodaeth anghywir a nifer o faterion tebyg a sydd yn achosi anghyfiawnder.

- sydd yn groes i, neu sydd heb fod yn unol â Rheolau Sefydlog y Cyngor, ei Reoliadau Ariannol neu'i bolisïau, ei godau ymarfer neu ei ymrwymiadau cyfreithiol;
- nad yw'n cyrraedd y safonau ymarfer sefydledig;
- sydd yn torri unrhyw gôd ymarfer statudol;
- sydd yn gyfystyr ag aflonyddu rhywiol
- sydd yn gyfystyr ag ymddygiad amhriodol;
- sydd yn gyfystyr â cham-drin cleientiaid yn rhywiol, yn gorfforol neu yn emosiynol;
- sydd yn peryglu iechyd a diogelwch unigolyn;
- sydd yn achosi, neu sy'n debygol o achosi niwed i'r amgylchedd;
- sydd yn aflwyddiant cyfiawnder;
- sydd yn gamddefnydd o rym neu'n ddefnydd o rym ac awdurdod y Cyngor ar gyfer rhyw ddiben anawdurdodedig;
- sydd yn methu ag unioni neu gymryd camau rhesymol i adrodd am fater sy'n debygol o olygu cost fawr y gellid ei hosgoi neu golli canlyniad i'r Cyngor neu a fyddai fel arall yn peryglu'r Cyngor, neu
- sydd yn ymgais i guddio unrhyw rai o'r enghreifftiau uchod.

Nid yw'r rhestr yn derfynol; ei bwriad yw rhoi syniad o'r math o ymddygiad y gellid ei ystyried yn drosedd neu yn gamymarfer.

22.5.4 Ni ellir defnyddio'r polisi hwn yng nghyswllt torri posib ar gytundebau gwaith, e.e. cwynion personol neu i herio penderfyniadau, arferion neu bolisïau y gall unigolion fod yn anghytuno â hwy. Dylid ystyried y Polisi Datgelu, felly, fel peth cwbl ar wahân i brosesau sydd yn galluogi aelod staff i gyflwyno cwyn yng nghyswllt ei gyflogaeth ef ei hun.

22.6 Sut i rannu pryder

22.6.1 Rhannu Pryder

22.6.1.1 Mae gan unrhyw un sy'n dymuno canu'r cloch nifer o opsiynau diogel i wneud hynny. Dylid dewis yr opsiwn sy'n teimlo fwyaf priodol yn ôl natur y pryder a'r amgylchiadau.

Mae sawl llwybr yn bodoli ar gyfer rhannu pryder. Mae'r llwybrau gwahanol wedi eu rhestru isod:

- Rheolwr llinell – er mwyn i'r rheolwr llinell gyfeirio'r mater ymhellach (gweler isod). Mae angen i bob rheolwr llinell fod ag ymwybyddiaeth o'r trefniadau, fel eu bod fan leiaf mewn sefyllfa i allu cyfeirio'r mater at swyddog priodol.
- Pennaeth Adran / Cyfarwyddwyr Corfforaethol / Prif Weithredwr / Swyddog Monitro. Bydd yr union lwybr yn dibynnu ar natur y pryder.
- Swyddogion Canu'r Gloch y Cyngor; sef Pennaeth Gwasanaethau Corfforaethol a Swyddog Monitro y Cyngor. Y Swyddogion Canu'r Gloch sydd hefyd yn gyfrifol am drefnu Grŵp Ymateb i unrhyw ddatgeliad (gwelir isod).
- Bydd unrhyw bryder sydd yn ymwneud ag amddiffyn plant neu oedolion yn cael ei gyfeirio yn syth o dan drefniadau diogelu'r Cyngor. Ni ddylai cyfrinachedd atal rhannu gwybodaeth pan fo trosedd, risg o niwed, neu camymddwyn difrifol, a disgwylir i bob ymarferydd weithredu'n brydlon i sicrhau diogelwch.

- Bydd unrhyw bryderon ynghylch camweinyddu ariannol yn cael ei rannu gyda'r Gwasanaeth Archwilio Mewnol.
- Os nad yw staff am ddefnyddio un o'r opsiynau uchod yn uniongyrchol, gellir cyfeirio unrhyw bryder at gyfeiriad e-bost; canurgloch@gwynedd.llyw.cymru
- Beth bynnag fo'r dull o rannu gwybodaeth, fe fydd yr wybodaeth honno yn cael ei chyfeirio yn syth at y Grŵp Ymateb (gweler 22.6.2 isod).
- Gellir rhannu pryderon yn ysgrifenedig neu ar lafar. Os yw'n cael ei wneud ar lafar, bydd angen i'r Swyddog Gweithredol (sef y swyddog yr aethpwyd ato / ati i sôn am y pryder yn wreiddiol) gofnodi cyn gymaint o'r manylion â phosib.
- Er na fydd disgwyl i weithwyr sy'n rhannu pryder i ddarparu tystiolaeth i ddangos fod yr honiad yn wir, fe fydd disgwyl iddynt ddangos i'r Swyddog Gweithredol fod digon o sail i'r honiad.
- Mae rhwydd hynt i weithiwr ofyn am gyngor cyfrinachol gan Undeb Llafur ar sut i rannu pryder o dan y polisi hwn a gall wahodd cynrychiolydd i godi'r mater ar ei ran.
- Mae'r Cyngor yn cydnabod na fyddai rhoi un llwybr yn unig ar gyfer rhannu pryderon yn addas ar gyfer pob sefyllfa; dyna pam ei fod yn rhoi mwy nag un opsiwn i bobl ar gyfer rhannu gwybodaeth. Ni fyddwch dan anfantais am ddewis un o'r opsiynau uchod dros eraill, cyn belled â'ch bod wedi gweithredu'n ddidwyll.

22.6.2 Grŵp Ymateb Canu'r Gloch

22.6.2.1 Bydd Grŵp Ymateb Canu'r Gloch yn gweithredu fel fforwm ganolog i asesu pob pryder sy'n cael ei godi trwy'r llwybrau y cyfeirir atynt uchod, ac i benderfynu wedyn ar y ffordd mwyaf priodol o ymdrin ag unrhyw bryder neu ddatgeliad a wneir o dan y Polisi Canu'r Gloch. Rôl y Grŵp Ymateb yw sicrhau fod pob datgeliad yn cael ei ystyried yn deg, yn wrthrychol ac yn unol â'r ddeddfwriaeth berthnasol, cyn bod yna ystyried pa gamau y dylid eu cymryd er mwyn ymateb.

22.6.2.2 Swyddogion Canu'r Gloch y Cyngor, sef Pennaeth Gwasanaethau Corfforaethol a Swyddog Monitro, sy'n gyfrifol am drefnu Grŵp Ymateb i unrhyw datgeliad sy'n cael ei wneud. Os ydych yn derbyn datgeliad perthnasol felly, dylid hysbysu'r Swyddogion a fydd yn trefnu cyfarfod o'r Grŵp.

Bydd y Grŵp yn gyfrifol am:

- Adolygu manylion y datgeliad cychwynnol;
- Penderfynu a yw'r mater o fewn cwmpas y Polisi, neu a ddylid defnyddio un o bolisïau eraill y Cyngor er mwyn ymdrin â'r pryder;
- Penderfynu a ddylid cynnal asesiad cychwynnol neu ymchwiliad ffurfiol;
- Dyrannu cyfrifoldeb ymchwilio i'r adran berthnasol neu swyddog priodol, gan gadw mewn cof yr angen i flaenoriaethu materion canu'r gloch;
- Sicrhau bod trefniadau priodol ar waith i ddiogelu'r sawl sydd wedi codi'r pryder rhag unrhyw ddial neu anfantais.
- Sicrhau fod yna gytuno ar drefniadau cyswllt gyda'r sawl sydd wedi codi'r pryder, a bod hynny yn cael ei weithredu yn unol â'r ddealltwriaeth.

- Cadarnhau pwynt cyswllt dynodedig i'r unigolyn sydd wedi gwneud datgeliad.

22.6.2.3 Bydd y Grŵp yn cynnwys rhai neu'r cyfan o'r swyddogion canlynol, gyda hynny yn dibynnu ar union natur y pryder.

- Prif Weithredwr;
- Swyddog Monitro;
- Cyfarwyddwyr Corfforaethol;
- Pennaeth Adran Perthnasol;
- Cynrychiolydd o'r Gwasanaeth Ymgynghorol Adnoddau Dynol;
- Cynrychiolydd o'r Gwasanaeth Cyfreithiol;
- Cynrychiolydd o'r Gwasanaeth Archwilio Mewnol.

22.6.2.4 Ni fydd unrhyw aelod o'r Grŵp yn cymryd rhan os yw'n gysylltiedig yn uniongyrchol â'r mater dan sylw.

22.7 Sut bydd y Cyngor yn ymateb

22.7.1 Pan dderbynnir datgeliad o bryder, bydd y Cyngor yn cydnabod derbyn y datgeliad o fewn 10 diwrnod gwaith. Bydd yr ymateb hwn yn cynnwys:

- cadarnhad bod y datgeliad wedi'i dderbyn; a
- disgrifiad byr o'r camau nesaf yn y broses asesu neu ymchwilio.

22.7.2 Os bydd angen gwybodaeth ychwanegol i egluro'r datgeliad neu i helpu gyda'r asesiad cychwynnol, bydd y swyddog perthnasol yn cysylltu â'r sawl sydd wedi codi'r pryder cyn gynted ag sy'n rhesymol bosibl.

22.7.3 Mae'r ffordd y bydd y Cyngor yn gweithredu yn dibynnu ar natur y pryder. Lle bo hynny'n briodol, gall y materion a godir gael:

- eu hymchwilio'n fewnol gan reolwyr, archwilwyr mewnol neu trwy bolisi neu weithdrefn arall sydd gan y Cyngor
- gael eu cyfeirio i brosesau statudol megis trefniadau amddiffyn plant
- gael eu cyfeirio at yr heddlu;
- gael eu cyfeirio i asiantaethau gorfodi allanol megis yr HSE
- gael eu cyfeirio at yr archwiliwr allanol;
- fynd i ymchwiliad annibynnol.

22.7.4 Er mwyn amddiffyn unigolion a'r rheini sy'n cael eu cyhuddo o gamweddau neu gamymarfer posibl, gwneir ymholiadau i gychwyn i benderfynu a yw'n briodol cynnal ymchwiliad, ac os felly, sut ymchwiliad.

22.7.5 Gellir datrys rhai pryderon trwy gytuno ar ba gamau i'w cymryd heb fod angen cynnal ymchwiliad. Os oes angen cymryd camau brys, gwneir hynny cyn cynnal unrhyw ymchwiliad.

22.7.6 Byddwn yn ymrwymo i gwblhau asesiad cychwynnol (hynny yw, asesiad gan y Grŵp Ymateb) o'r pryder o fewn 10 diwrnod gwaith o'i dderbyn (lle bo'n ymarferol), er mwyn penderfynu:

- a oes yna angen ymchwiliad ffurfiol,
- pa weithdrefn sy'n berthnasol, a

- pwy fydd yn gyfrifol ar yr ymchwiliad

22.7.7 Bydd y sawl a gododd y pryder yn cael gwybod pan fydd yr asesiad hwn wedi'i gwblhau a pha gamau nesaf fydd yn cael eu cymryd gan gydnabod fod y wybodaeth y gellir ei rannu yn ddibynnol ar y cyd destun a gofynion cyfreithiol Os yn bosib, byddwn yn pob tro yn ymrwymo i ddiweddaru yr unigolyn sy'n gwneud datgeliad (yn amodol ar gyfyngiadau'r gyfraith).

22.7.8 Os y bu cyfarfod yn cael ei drefnu, bydd gan y gweithiwr sy'n codi'r pryder hawl i ddod â chynrychiolydd undeb gydag ef, neu gydweithiwr nad yw'n gysylltiedig â'r maes gwaith y mae a wnelo'r pryder ag ef. Eto, nid oes pob tro posibilrwydd o drefnu cyfarfod, ac mae ymateb a gweithred yn medru amrywio yn ddibynnol ar gyfyngiadau'r gyfraith.

22.7.9 Bydd y Cyngor yn ceisio rhoi diweddariadau rheolaidd ar gynnydd i'r sawl sydd wedi codi'r pryder, yn unol â gofynion cyfrinachedd a chyfreithiau diogelu data. Fodd bynnag ni ellir gwarantu y bydd modd darparu cynnydd ym mhob achlysur, Fel arfer, bydd diweddariadau'n cael eu darparu:

- pan fydd yr ymchwiliad wedi dechrau'n ffurfiol,
- pan fydd cam pwysig wedi'i gwblhau (e.e. cyfweliadau neu gasglu tystiolaeth), ac
- ar ddiwedd yr ymchwiliad, pan fydd penderfyniad neu ganlyniad wedi'i wneud.

22.7.10 Pan fydd yr ymchwiliad wedi'i gwblhau, bydd y sawl a gododd y pryder yn cael hysbysiad terfynol yn nodi bod y broses wedi dod i ben ac, lle bo hynny'n briodol, crynodeb cyffredinol o'r canlyniad (yn amodol ar gyfyngiadau'r gyfraith).

22.7.11 Bydd y Cyngor yn prosesu unrhyw ddata personol a gesglir yn ystod y broses hon yn unol â'r Ddeddf Diogelu Data 2018 a GDPR.

22.8 Rhwystro Dial, Erlid neu Aflonyddu

22.8.1 Mae'n ddealladwy bod chwythwyr chwiban weithiau yn poeni am effeithiau posibl. Ein nod yw annog rhannu gwybodaeth yn agored a byddwn yn cefnogi staff sy'n codi pryderon gwirioneddol o dan y polisi hwn, hyd yn oed os ydynt yn troi allan i fod yn anghywir.

22.8.2 Mae gweithwyr sy'n rhannu pryderon dilys ynghylch achosion o gamymarfer wedi'u hamddiffyn rhag erlid a chael eu diswyddo dan Ddeddf Dadlennu Buddiant Cyhoeddus 1998. Ni fydd y Cyngor yn goddef unrhyw ymgais ar ran gweithiwr, cynghorydd, contractwr na chyflenwr i gosbi neu greu anfantais i unigolyn sydd wedi rhannu pryder o dan y polisi hwn. Bydd ymgais o'r fath yn cael ei drin fel trosedd ddisgyblu ddifrifol.

22.8.3 Man gan bob chwythwr chwiban yr hawl i gysylltu'n uniongyrchol a'r Swyddogion Canu'r Gloch neu a'r Pwynt Cyswllt dynodedig os ei bod yn derbyn unrhyw adwaith negyddol, triniaeth andwyol, neu unrhyw fath o niwed o ganlyniad i'w datgeliad. Rhaid i unrhyw bryderon o'r fath cael eu hystyried yn gyfrinachol ac yn llawn tegwch, heb unrhyw ragfarn i'r unigolyn sy'n codi'r mater.

22.8.4 Mae llinell gymorth a chwnsela gyfrinachol ar gael i chwythwyr chwiban sy'n codi pryderon o dan y polisi hwn. Mae eu manylion cyswllt wedi'u nodi ar ddiwedd y polisi hwn.

22.9 Cyfrinachedd

22.9.1 Mae'r Cyngor yn annog pob gweithiwr sy'n rhannu pryder dan y polisi hwn i roi'i enw wrth y gŵyn gan fod honiadau dienw yn llawer gwannach ac yn gallu rhwystro canlyniad unrhyw ymchwiliad.

22.9.2 Os cyfyd sefyllfa lle nad yw'n bosibl datrys y mater heb ddatgelu enw'r gweithiwr a rannodd y pryder, e.e. os bydd angen iddo roi tystiolaeth mewn llys, bydd y swyddogion priodol yn trafod gyda'r gweithiwr pa un a ddylid mynd ymlaen â'r achos ai peidio â sut y gellid gwneud hynny.

22.9.3 Nid ydym yn annog staff i wneud datgeliadau yn ddienw, er y byddwn yn gwneud pob ymdrech i ymchwilio i ddatgeliadau dienw. Dylech fod yn ymwybodol y gall ymchwiliad priodol fod yn anoddach neu'n amhosibl os na allwn gael rhagor o wybodaeth gennych. Mae hefyd yn anoddach sefydlu a yw unrhyw honiadau'n gredadwy.

22.9.4 Ni ddylai cyfrinachedd atal rhannu gwybodaeth pan fo risg i ddiogelwch, trosedd, camymddwyn difrifol yn hysbys neu'n debygol, neu pan fo gofyniad statudol i wneud hynny. Mewn amgylchiadau o'r fath, disgwylir i ymarferwyr rannu gwybodaeth yn briodol ac ymateb yn brydlon er mwyn diogelu unigolion a'r cyhoedd.

22.9.5 Mae'n rhaid i ymarferwyr gan gynnwys cyflogeion, gweithwyr proffesiynol a chontractwyr annibynnol fod yn ymwybodol na allant fod yn anhysbys wrth wneud atgyfeiriad i'r gwasanaethau cymdeithasol, ac eithrio pan fyddai hynny'n golygu y byddan nhw eu hunain sy'n wynebu risg. Yn yr achos hwn dylid trafod eu pryder amdanyn nhw eu hunain gael ei drafod gyda'r gwasanaethau cymdeithasol.

22.9.6 Dylai chwythwyr chwiban sy'n pryderu am ddial posibl os datgelir eu hunaniaeth ddod ymlaen i'r Swyddogion Canu'r Gloch neu eich pwynt cyswllt dynodedig gan y Grŵp Ymateb a gellir cymryd mesurau priodol wedyn i gadw cyfrinachedd. Os oes gennych unrhyw amheuaeth, gallwch ofyn am gyngor gan Protect, yr elusen canu'r gloch annibynnol, sy'n cynnig llinell gymorth gyfrinachol. Mae eu manylion cyswllt ar ddiwedd y polisi hwn.

22.10 Honiadau Ffug a Maleisus

22.10.1 Os bydd gweithiwr yn rhannu pryder dilys ond nad yw'r ymchwiliad yn ei gadarnhau, ni fydd camau yn cael eu cymryd yn ei erbyn. Fodd bynnag, os bydd gweithiwr yn fwriadol yn gwneud honiadau ffug neu faleisus dan y polisi hwn, bydd yr ymddygiad yn cael ei ystyried fel trosedd ddisgyblu ddifrifol.

22.11 Sut y Gellir Mynd a'r Mater Ymhellach

22.11.1 Os yw'r gweithiwr a rannodd y pryder yn dal i fod yn anfodlon ar ôl cwblhau'r broses fewnol, neu os nad yw'n teimlo ei bod yn briodol i godi'r mater o fewn y Cyngor, gall y gweithiwr wneud datgeliad allanol mewn ffordd ddiogel a chyfreithiol.

22.11.2 Bydd y Cyngor yn parchu hawl unrhyw weithiwr i wneud datgeliad allanol ac yn sicrhau nad yw'r weithred o wneud hynny, os yw'n cael ei wneud yn unol â Deddf Dadlennu Buddiant Cyhoeddus 1998, yn arwain at unrhyw ddial, aflonyddu nac anfantais i'r unigolyn dan sylw.

22.12 Datgelu Allanol

22.12.1 Disgwylir i unrhyw bryderon gael eu rhannu o fewn y Cyngor yn y lle cyntaf. Ond gall fod achosion lle nad yw gweithiwr yn teimlo y gall drafod y mater yn fewnol neu lle nad yw'n teimlo ei bod yn briodol gwneud hynny. Mewn achosion o'r fath, ar yr amod fod y gweithiwr yn gweithredu'n ddidwyll a'i fod yn gallu dangos bod sail resymol a digonol dros ei bryderon, gall godi'r mater yn allanol trwy gysylltu â'r cyrff isod:

- Protect – www.protect-advice.org.uk
- Ombwdsmon Llywodraeth Lleol
- Undeb Llafur
- Cyrff Proffesiynol neu fudiadau rheolaethol perthnasol
- Yr Heddlu

22.12.2 Dylai gweithiwr sy'n penderfynu codi pryder yn allanol sicrhau nad yw'n datgelu gwybodaeth gyfrinachol i rywun sydd heb hawl iddi.

22.13 Y swyddog sy'n Gyfrifol

22.13.1 Gan y Prif Weithredwr y mae'r cyfrifoldeb cyffredinol dros gynnal a gweithredu'r polisi hwn a darparu sicrwydd ynglŷn a'i weithrediad.

22.13.2 Mae gan y Swyddogion Canu'r Gloch gyfrifoldeb gweithredol o ddydd i ddydd am y polisi hwn a dylech gyfeirio unrhyw gwestiynau am y polisi hwn atynt yn y lle cyntaf. Rhaid Swyddogion Canu'r Gloch sicrhau bod hyfforddiant rheolaidd a phriodol yn cael ei ddarparu i'r holl reolwyr a staff eraill a allai ddelio â phryderon neu ymchwiliadau o dan y polisi hwn.

Deddfwriaeth Berthnasol

- Dadlennu Buddiant Cyhoeddus 1998
- Deddf Menter a Diwygio Rheoleiddio 2013
- Deddf Hawliau Cyflogaeth 1996
- Deddf Diogelu Data 2018
- Deddf Iechyd a Diogelwch yn y Gwaith 1974
- Cod Ymarfer ACAS

Cwnsela / Cefnogaeth

I gyfeirio eich hun am gwnsela:

Rhif Ffôn: 01286 679 329

Ebost: iechydgalwedigaethol@gwynedd.llyw.cymru

Mewn argyfwng ble mae staff yn dymuno cefnogaeth/cyngor brys tu allan i oriau arferol y Cyngor, mae modd cysylltu a MEDRA yn uniongyrchol ar 0800 132 737 ac bydd aelod o'r tîm yn gallu eich cynorthwyo neu eich cyfeirio ymlaen i asiantaethau priodol.

Mai 2026

Proses Canu Gloch

Datgeliad ar:

- twyll neu gamddefnyddio arian cyhoeddus
- camdriniaeth neu esgeulustod tuag at gwsmeriaid neu gleientiaid
- llygredd neu gamddefnyddio awdurdod
- perygl i iechyd a diogelwch
- cuddio gwybodaeth bwysig neu gamymarfer
- aflonyddu rhywiol

Pryder diogelu?

Pennaeth Adran/Cyfarwyddwr Corfforaethol/ Prif Weithredwr/Swyddog Monitro

Rheolwr llinell/neu uwch reolwr

Pennaeth Gwasanaethau Corfforaethol/Pennaeth Gwasanaethau Cyfreithiol

Pryder Twyll?

Proses diogelu plant/oedolion

e-bost: canugloch@gwynedd.llyw.cymru

Trefn delio a pryder twyll

Grŵp Ymateb Canu'r Gloch

Cael ei alw gan: Pennaeth Gwasanaethau Cefnogol/Swyddog Monitro
Aelodaeth: Dibynnol ar natur y datgeliad

Cadarnhau bod proses/ymchwiliad diogelu plant/oedolion – trefn arferol

Cadarnhau dilyn trefn delio a pryder twyll

Nid yw datgeliad yn disgyn o dan Polisi Canu Gloch– cadarnhau sefyllfa gyda'r sawl a rannodd y pryder.

Datgeliad yn disgyn o dan Polisi Canu Gloch – Natur yr ymchwiliad yn ddibynnol ar y datgeliad

Cynnal ymchwiliad – adrodd canfyddiad yn ddibynnol ar beth sy'n bosib i'r sawl gododd y datgeliad

Pwynt cyswllt dynodedig i gefnogi'r chwythwr chwiban –cadarnhau cynnal ymchwiliad a diweddaru ar gynnydd os yn briodol.

Cofnodi canlyniad yn ganolog - gwersi i'w ddysgu